

PLAER — **LLIBERTAT**

REPRESSIÓ
28.6.2026 / 13.9.2026

CAT

Placeta de l'Institut Vell, 1
17004 Girona
Tel. 972 222 229
museuhistoria@ajgirona.cat
www.girona.cat/museuhistoria
✕ @mhistoria_gi f @museuhistoriagirona

La identitat sexual i de gènere ha estat un espai en disputa des del mateix moment que parlem de societat. El sexe és un camp de batalla en el qual es delimita la llibertat individual enfront del control social. No és casualitat que les dictadures hagin perseguit certes pràctiques sexuals ni que els moviments d'alliberament hagin fet de la sexualitat una bandera de lluita. La regulació del desig és una forma de disciplinar cossos i ments, de traçar límits entre allò permès i allò prohibit, de crear ciutadanes normatives i castigar qui se surt del guió.

Aquesta exposició se centra en l'evolució de la dissidència sexual i de gènere en la nostra història, i és el relat de la lluita per aconseguir una societat en què la llibertat de gaudir i ser se sobreposi als dogmes i als prejudicis.

Identitats anomenades

Aquesta secció presenta a manera de glossari definicions de conceptes que es veuen al llarg de l'exposició. També vol visibilitzar l'àmplia diversitat d'orientacions sexuals i identitats de gènere que es coneixen avui dia. Perquè allò que no té nom no existeix.

A mesura que es visibilitza l'existència de

gèneres fora del binarisme, el llenguatge es queda curt a l'hora de reflectir la pluralitat d'identitats i orientacions possibles i per aquest motiu és d'esperar que amb el temps es creïn noves etiquetes i matisos. Al cap i a la fi el llenguatge és la forma com podem posar nom a les nostres vivències i trobar altres persones afins.

Conceptes generals

L'**orientació sexual** defineix cap a quins gèneres se sent atreta una persona.

La **identitat de gènere** es defineix com la identificació de cada persona amb el gènere que sent, reconeix i anomena com a propi, independentment de quin sigui el seu gènere assignat en néixer.

L'**expressió de gènere** és la forma com una persona expressa la seva identitat de gènere a través d'elements com la roba, el cabell, el maquillatge o el llenguatge corporal. No sempre coincideix amb la identitat de gènere. Típicament es parla d'expressions masculines, femenines i neutres.

Les persones **heterosexuals** són aquelles que se senten atretes exclusivament per persones de l'altre gènere (des d'una perspectiva binària): homes per dones, i dones per homes. En contraposició, les persones **homosexuals** són aquelles que se senten atretes exclusivament pel propi gènere.

A continuació coneixerem amb més detall les múltiples orientacions i identitats de gènere que hi ha més enllà d'aquestes definicions bàsiques.

L de Lesbiana

Les **lesbianes** són dones homosexuals, és a dir, que se senten atretes exclusivament

Segons declaracions del mateix recepcionista als diaris «Donar-los una habitació de matrimoni hauria pogut "ofendre altres persones de l'hotel"». L'entitat va organitzar diferents actes de protesta, des de concentració i petonejada davant de l'hotel, fins a col·locar un llit enmig de la rambla de la Llibertat.

Sida lluitada des de Girona

L'aparició de la SIDA als anys 80 i la criminal campanya de marginació que van fer els sectors reaccionaris, parlant de "càncer rosa" o "càncer gai", va marcar fortament les activitats d'entitats com el FAGC Girona. En aquest sentit cal esmentar la meritòria tasca d'informació, formació i prevenció que va fer i encara fa l'Associació Comunitària Antisida de Girona (ACAS). El FAGC i l'ACAS han mantingut una col·laboració al llarg del temps contra l'estigmatització que comportava el VIH.

Polèmica a la UDG per tècniques conductistes per deixar l'homosexualitat

Unes estudiantis de Psicologia de la UdG van denunciar al FAGC Girona que un dels articles aportats en una assignatura explicava una teràpia aversiva per deixar de ser homosexual. Aquest fet va comportar una denúncia del FAGC al síndic de greuges i una agra polèmica amb la universitat, que en tot moment va defensar la professora i fins i tot la validesa del canvi d'opció sexual. La denúncia va ser arxivada per tractar-se, segons va dir el síndic, «d'una polèmica científica». Actualment tant la UdG com la mateixa legislació consideren les teràpies de conversió una forma de tortura.

Apostasia

Les posicions LGTBI-fòbiques de l'Església catòlica oficial han comportat un constant

enfrentament amb el moviment LGTBIQA+. L'edició del llavors nou catecisme als anys 90, que qualifica els actes homosexuals com a "intrínsecament desordenats" i fins i tot parla de discriminacions justes, va ser detonant perquè el FAGC i els col·lectius de lesbianes promoguessin l'apostasia col·lectiva. En concret a Girona es va presentar l'11 de juny de 1993.

GLG va néixer l'any 1996, legalitzat el 1998

Del que havia estat el grup de dones del FAGC fins aleshores, es va fundar el 1996 el Grup de Lesbianes de Girona. La necessitat de ser més visibles i tenir una dinàmica pròpia va empenyer a la seva creació. Tot i això moltes activitats continuaven fent-se conjuntament amb el FAGC Girona, així com la revista *Matisos* i el programa de ràdio, *El Guirigai*. Una de les primeres vegades que van sortir públicament va ser en la denúncia contra les declaracions de l'exregidor de Governació de Palamós, Joan Fontanet (PP), en què afirmava que «els homosexuals eren una plaga».

Creació de la Comissió Unitària 28 de juny a Girona

La Comissió Unitària 28 de Juny de Girona es crea com a plataforma paraigües per a les entitats LGTBIQA+ de Girona, a semblança de la de Barcelona, al principi de la dècada dels 2000. Serà la que organitzarà les activitats entorn al Dia Internacional de l'Alliberament LGTBIQA+, i fins a dia d'avui continua funcionant dins de l'Espai LGTBI de Girona.

El 20 de febrer de 1981 estava anunciada la presentació del FAGC a Girona al saló de descans del Teatre Municipal a càrrec d'Armand de Fluvià. Per desgràcia el ponent va tenir una indisposició sobtada i l'acte es va suspendre. L'expectació creada queda reflectida a diaris com *El Punt*: «La manca de previsions de la suspensió va fer que algunes persones s'esperessin inútilment a les portes del Teatre Municipal de Girona, sense que l'acte es desenvolupés».

Primer acte públic

Tot i que un petit grup ja feia un temps que es reunia al local de l'ADAC, no va ser fins al 26 de febrer de 1988 que es va presentar oficialment el FAGC Girona a la Fontana d'Or. Poc abans l'activista i ànima inicial del grup, en Xavier Parnau i Pagès, va donar una extensa entrevista a *El Punt* com a representant del FAGC. L'acte va ser un èxit amb una nombrosa participació de gironins i gironines, i en el transcurs del qual es va presentar l'oficina antidiscriminària.

Revista Girona Gai

Un dels objectius del FAGC Girona era poder tenir un mitjà de comunicació. Aquesta funció la va complir a l'inici el Girona Gai, que va començar com un D4 a dues cares i a poc a poc es va convertir en una petita revista. Amb el pes de la participació de les lesbianes, la revista va canviar el nom a *Girona Gai i Lesbià*, i finalment es va tornar a canviar el nom per *Matisos*. La revista es repartia mitjançant voluntariat a diferents locals de comarques gironines, des de saunes a llibreries.

Ràdio Guirigai

Ràdio Salt (97.7) va acollir el programa fet inicialment per gent del FAGC, *El Guirigai*, que com deia l'entrada, era el programa

més gai i lesbià de comarques gironines. El programa va iniciar-se quasi amb el naixement del FAGC. Més tard també hi col·laboraven membres del Grup de Lesbianes de Girona. Actualment, també hi col·laboren persones de l'Associació Trans de Girona i continua en antena cada dos dilluns. Es pot sentir a la plataforma IVOOX com a pòdcast.

Jornades a Can Panxut

Les primeres jornades de visibilitat LGTBIQA+ de les comarques gironines es van celebrar a Salt el 28 de juny de 1988. Aquest acte històric, organitzat pel FAGC Girona, va tenir lloc a un espai de referència, Can Panxut de la vila de Salt. Les jornades es van celebrar el 20, 21 i 22 de juny, amb la projecció de les pel·lícules *Julia* i *Más allá del bien y del mal*, un debat sobre «Els avantatges d'ésser gai o lesbiana» i la 1a Festa Gai Lesbiana del FAGC-Girona.

Crema del triangle del pont de les Peixateries Velles

El 18 de febrer, dins dels actes del primer aniversari del FAGC Girona, es va penjar un triangle rosa gegant al pont de les Peixateries Velles, un símbol internacional de la resistència LGTBIQA+, reapropiat del triangle rosa que posaven els nazis als uniformes dels gais dels camps de concentració. Aquella mateixa nit uns desconeguts van intentar destrossar el triangle. Una vegada arreglat es va tornar a penjar. La nit del 21 de febrer, però, va ser cremat, en un nou acte d'LGTBI-fòbia.

Hotel Inmortal

Uns joves van denunciar al FAGC que el recepcionista de l'hotel Inmortal Gerona va negar-se a llogar-los una habitació de matrimoni el dilluns 15 de gener de 1990.

per altres dones, ja siguin cis o trans. Avui dia el terme també pot incloure en alguns casos l'atracció cap a persones no binàries, algunes de les quals al seu torn també s'identifiquen com a lesbianes.

Les lesbianes *butch* són aquelles que tenen una expressió de gènere considerada masculina. Les lesbianes *femme* tenen una presentació de gènere considerada femenina, però que no busca l'atracció dels homes.

En els últims anys s'ha popularitzat l'ús de la paraula *sàfica* per definir dones que senten atracció cap a altres dones o també com a adjectiu per definir les relacions entre dones. Aquest terme s'utilitza com a paraigües que inclou tant lesbianes com dones bisexuals i, en alguns casos, persones no binàries.

G de Gai

Tot i que tècnicament la paraula *gai* significa “persona **homosexual**”, habitualment s'associa concretament als homes homosexuals, ja siguin cis o trans. Algunes persones no binàries també utilitzen la paraula gai per definir la seva orientació sexual.

De vegades *gai* també pot significar que una persona no és heterosexual, però és una definició controvertida ja que pot invisibilitzar les persones bisexuals.

B de Bisexual

Bisexual, sovint abreuiat com a “bi”, és una orientació sexual cap a múltiples gèneres. Tot i que el prefix *bi-* pot significar “dos” o “ambdós”, aquesta orientació no es limita al gènere binari sinó que també inclou les persones no binàries.

Per a algunes persones bisexuals el gènere és un factor important en la seva atracció, i poden sentir més atracció cap a un gènere

que cap a d'altres, però per a d'altres, no, i senten la mateixa atracció cap a tots els gèneres.

T de Trans

Trans* és una abreviació de la paraula **transgènere** (formada per “trans-; “a l'altra banda”; i “gènere”) i fa referència a les persones que tenen una identitat de gènere que no coincideix amb l'assignada en néixer. Històricament un altre terme utilitzat ha estat **transsexual**, però aquesta paraula actualment està en desús. Hi ha dones trans, homes trans, i també altres identitats que no encaixen dins del binarisme de gènere home-dona, com les persones no binàries. En contraposició, una persona **cis** o **cisgènere** és aquella per a la qual la seva identitat de gènere coincideix amb el seu gènere assignat en néixer.

La **disfòria de gènere** és un terme mèdic que descriu un fort rebuig al gènere assignat i els trets que l'identifiquen, però no totes les persones trans la senten. D'altra banda, algunes persones tenen **eufòria de gènere**, que és una forta alegria en percebre's com el seu veritable gènere.

I d'Intersex

Intersexual o **intersex** és un terme paraigües que engloba diferents corporalitats en les quals una persona neix amb variacions de les característiques sexuals que difereixen de les nocions binàries de cos “masculí” o “femení”. Aquestes variacions poden ser pel que fa a nivells hormonals, patrons cromosòmics, òrgans reproductors externs i interns o característiques sexuals secundàries.

D'altra banda, les persones **endosex** són aquelles que s'ajusten a la normativa genital dimòrfica, és a dir, a la classificació de dues formes biològiques sobre la base de la reproducció. Dit d'una altra manera,

són les persones que no són intersexuals.

Les persones intersex han estat sovint forçades i coaccionades a fer-se cirurgies correctives o seguir un tractament hormonal per encaixar en la visió binarista de sexe i gènere, de vegades sent encara infants i sense donar consentiment.

Q de Queer

La paraula **queer**, de vegades escrita com a “cuir” en català, prové de l’anglès i s’utilitzava com a un insult per definir aquelles persones que se sortien de la norma. Algunes persones LGTBQIA+, però, van reapropriar-se del terme per expressar i reivindicar la seva identitat. Tot i que avui dia sovint s'utilitza com a sinònim de LGTBQIA+ (“les persones queer”), sobretot l'utilitzen les persones que no tenen paraules concretes per definir la seva orientació sexual i/o de gènere, o que necessiten un terme més senzill en determinats contextos. D'aquí que a l'acrònim aparegui la Q com a paraigües per a englobar tot allò que no té una paraula pròpia o que és complex de definir. Cal dir que no totes les persones LGTBQIA+ es senten còmodes si són anomenades **queer**, ja sigui per les connotacions negatives originals o perquè consideren que invisibilitza la seva identitat, a què tant ha costat de posar nom i que tant ha costat de reivindicar.

A d'asexual

Les persones **asexuats** no senten atracció sexual cap a altres persones. És una orientació sexual, no una elecció com el celibat. De vegades s'utilitza l'abreviatura **ace** (“as” en anglès) com a sinònim. Algunes persones asexuals tenen relacions sexuals per múltiples raons independentment de la seva atracció. En contraposició, les persones que senten atracció sexual s'anomenen **al·losexuals**.

Sovint es parla d'espectre asexual per englobar múltiples orientacions i matisos, com ara la **demisexualitat** (atracció sexual només quan es forma un fort vincle emocional) o la **grissexualitat** (atracció sexual que només es dona de forma molt puntual).

A d'aromàntica

El **model d'atracció dividida** (“Split Attraction Model”, SAM) estableix que per a algunes persones l'**atracció sexual i romàntica** són dues coses diferents. L'atracció romàntica es defineix com una resposta emocional que dona com a resultat el desig de tenir una relació romàntica amb la persona cap a la qual es sent atracció.

Les persones **aromàntiques** són aquelles que no senten atracció romàntica. És una identitat innata; és a dir, no és una elecció ni tampoc una forma de relacionar-se. Tot i així poden decidir formar parelles i altres vincles. En contraposició, les persones que senten atracció romàntica s'anomenen **al·loromàntiques**.

Es parla d'espectre aromàntic per englobar matisos com el **demioromanticisme** (atracció romàntica només quan es forma un fort vincle emocional) o el **grisromanticisme** (atracció romàntica que només es dona de forma molt puntual).

+ Altres identitats

Fora del binarisme de gènere

Les **identitats no binàries** són aquelles que es desmarquen del binarisme de gènere home-dona, o aquells gèneres que no són exclusivament masculins o femenins. Poden ser gèneres simultàniament masculins i femenins en diversos graus, fluids, fora del binarisme, múltiples gèneres alhora o de forma parcial, o cap gènere. Es tracta, doncs, d'un terme paraigües, ja que engloba moltes identitats

crim va ser la creació per part del FAGC de l'oficina antidiscriminària, origen de l'actual Observatori contra l'LGTBI-fòbia. L'any 2013, la glorieta de la Ciutadella va ser rebatejada oficialment com a glorieta de la Transsexual Sònia.

Sitges

El 1996, el regidor de Governació, Ignacio Deón, del PP, va ordenar identificar els gais dels espigons. Es van arribar a fer fins a 220 fitxes policials. Al setembre, un cambrer d'un local gai va rebre una pallissa brutal i va quedar en coma. Diversos grups van convocar una manifestació per al 5 d'octubre de 1996 a Sitges, contraprogramada per la ultradreta i alguns veïns. El 2006 es va inaugurar un monument contra l'LGTBI-fòbia, consistent en un gran triangle rosa en què consten les paraules: «Sitges contra l'homofòbia. Mai més».

Insubmissió Marika

La campanya d'«Insubmissió Marika» va ser una històrica iniciativa de desobediència civil llançada a finals dels anys 90 (principalment cap al 1997) pel Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC) i els Joves per l'Alliberament Gai (JAG). Sota el lema «*Som insubmisos perquè som marikes*», aquesta campanya va néixer per respondre al Servei Militar Obligatori (la mili) des d'una perspectiva obertament antipatriarcal i antimilitarista.

Actualitat del moviment LGTBQIA+

El moviment LGTBQIA+ a Catalunya des de l'any 2000 ha evolucionat i s'ha diversificat arreu del territori. Aquell mateix any, 24 entitats s'apleguen en la Comissió Unitària 28J per organitzar els actes unitaris entorn al Dia Internacional LGTBQIA+. El 2018, també s'organitzarà, amb un caràcter més lúdic i comercial, la marxa del Pride

Barcelona. El 2020, la Crida LGTBQI va prendre el relleu de la CU28J i des de llavors encapçala l'organització de la manifestació per l'alliberament LGTBQIA+ a Barcelona.

Moviment LGTBQIA+ a Girona. Del FAGC a l'Espai LGTBI - Mar Llop

Tot i que immers en l'evolució del moviment LGTBQIA+ de Catalunya, el moviment a Girona ha tingut les seves particularitats. Farem un repàs d'alguns dels fets més destacats des dels anys 80. Amb el temps aniran apareixent (i desapareixent) diferents entitats com Brot Bord, Girona Orgullosa, Sin Vergüenza, l'Associació Trans, entre d'altres. I no només trobarem el moviment a Girona. La Garrotxa, amb el Grup Alliberem-nos, o Lloret de Mar, amb Plurals, per enumerar dos exemples, mostren la vitalitat del moviment LGTBQIA+ a comarques gironines.

Reunió de la internacional gai i lesbiana a Santa Cristina d'Aro

El 1978 es va crear l'actualment anomenada **Associació Internacional de Lesbianes, Gais, Bi-, trans- i Intersexuals**, més coneguda amb l'acròstic **ILGA**. A petició del Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), el 1980 va celebrar la seva reunió a Catalunya, concretament a Santa Cristina d'Aro, per donar suport a la legalització del FAGC. Als diaris es va fer un ampli ressò d'una primera mostra de visibilitat i en concret l'AVUI destacava la participació de les «dones gai» a la trobada.

Primer intent de creació del FAGC Girona

beurà dels principis revolucionaris del Gay Liberation Front de NY. El moviment d'alliberament LGTBQIA+ es diversificarà i amb avenços, divisions i, fins i tot, algun retrocés, aconseguirà que es deroguin les lleis més repressores i anirà conquerint drets i llibertats fins a la situació actual. La lluita per la visibilitat i els drets continua.

Creació del MELH 1970-1975

El 1970, Mir Bellgai i Roger de Gaimon (pseudònims de Francesc Francino i Armand de Fluvià) formen un primer grup de fins a 8 persones, que es reuneixen en llocs diferents per esquivar la repressió policial. Arribarien a organitzar fins a 6 grups de discussió, que seran el nucli del Moviment Espanyol d'Alliberament Homosexual (MELH). Una militant comunista de pseudònim Amanda Klein i la influència del Maig del 68 van fer girar el MELH cap a posicions revolucionàries, que van desembocar en la creació del Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC).

Creació del FAGC i primera manifestació

Com el seu nom indica, el **Front** d'Alliberament Gai de Catalunya va incorporar persones de molt diversa ideologia i tendències, però amb una clara línia majoritàriament revolucionària i antipatriarcal. El 26 de juny de 1977, va convocar la primera manifestació per l'alliberament sexual i de gènere, sota el lema: *Nosaltres no tenim por, nosaltres som*. A la manifestació hi van participar unes 5000 persones, que van patir una brutal càrrega policial amb ferits i un empresonat.

Activitats del FAGC

Més enllà de l'activitat directament política, com la demanda d'amnistia per als presos homosexuals i la derogació de les lleis que criminalitzaven el col·lectiu, el FAGC va dur

a terme una gran activitat cultural i de lleure per visibilitzar les persones LGTBQIA+ i crear comunitat. Dins d'aquestes activitats va haver-hi els balls de La Paloma, els carnestoltes, l'inici d'un festival de cinema i moltes altres activitats.

COFLHEE

La Coordinadora de Fronts d'Alliberament Homosexual de l'Estat Espanyol (COFLHEE) neix el 21 de maig de 1977. Les entitats: FAGC, FAGI, FAHPV, Agrupació Mercuri, FHAR i MDH (totes tres de Madrid), EHGM (Euskadi), MHA (Aragó), MLH de Granada i UDH de Màlaga presenten reivindicacions de forma coordinada, i es considerarà l'acte fundacional de la COFLHEE. Cal destacar que el FAGC Girona va ser també amfitrió en una de les trobades estatals de la COFLHEE.

Joves per l'Alliberament Gai – JAG

Creat l'any 1985 per un grup de joves del FAGC, els Joves per l'Alliberament Gai neixen de la necessitat de poder organitzar-se en campanyes que afectessin directament la gent jove des d'una visió revolucionària i rupturista. «Menors, de què? », o «Insubmissió MariKa» van ser algunes de les campanyes que realitzarien. L'any 1999 va sorgir un petit grup del JAG a comarques gironines, embrió del qual més tard sortiria Brot Bord.

Assassinat de la transsexual Sònia Rescalvo

L'assassinat de la transsexual Sònia al parc de la Ciutadella de Barcelona a mans d'un grup de neonazis va marcar un punt i a part en la visió i tractament de l'LGtBI-fòbia en general i de la transfòbia en particular. El FAGC es va presentar com a acusació particular durant el judici. Fruit d'aquest

de gènere diferents. Les persones no binàries també anomenen la seva identitat amb les sigles NB, que en català dona lloc a la paraula **enebé**.

Algunes persones no binàries es consideren a si mateixes trans, ja que la seva identitat de gènere no correspon amb el gènere assignat en néixer, i en alguns casos poden escollir fer teràpies hormonals o cirurgies. D'altres no se senten còmodes si són classificades com a trans, i algunes persones NB no volen classificar-se ni com a trans ni com a cis.

Identitats plurisexuals

Reconèixer que hi ha més de dos gèneres ha portat a explorar altres formes d'anomenar les orientacions sexuals. Les identitats **plurisexuals** engloben aquelles atraccions cap a múltiples gèneres. Es poden entendre com a atracció cap al mateix gènere i d'altres, o cap a més d'un sense que sigui necessàriament el propi. En contraposició, les identitats **monosexuals** són aquelles que engloben les orientacions sexuals cap a un únic gènere: heterosexualitat i homosexualitat.

La bisexualitat forma part de les plurisexualitats. La **pansexualitat** és l'atracció cap a tots els gèneres sense que el gènere sigui un factor rellevant o hi hagi diferències d'intensitat segons el gènere, mentre que a l'**omnisexualitat** el gènere sí que és un factor rellevant. Finalment la paraula **polisexual** expressa l'atracció cap a múltiples gèneres però no necessàriament tots. Cal dir que sovint aquestes definicions són objecte de debat i controvèrsia, i el seu ús és molt subjectiu.

Identitats perseguides

La sodomia, el crim nefand

A l'edat mitjana no s'anomenaven de cap manera les pràctiques i identitats sexuals que no fossin les binàries, concebudes com a úniques possibles. Qualsevol comportament relatiu a altres maneres de tenir sexe era descrit com "sodomia, el crim nefand", i era perseguit i castigat perquè es considerava una corrupció de la missió procreadora. Així, els homes que tenien relacions sexuals amb homes, o els que es comportaven com a dones, no complien amb el paper establert, suposadament, a la Creació. Pel que fa a les dones que tenien sexe amb altres dones, com que elles eren considerades elements passius en la procreació, la seva actitud no era entesa com un fet punible, sinó com una insatisfacció femenina, molt sovint ridiculitzada.

La repressió

LA LLEI DE DÉU

A la Catalunya medieval, el comportament sexual que es desviava de la norma establerta era reprimat i castigat pels tribunals eclesiàstics i civils i per la Inquisició. Així ho mana la Bíblia: "una dona no ha de portar vestits d'home, ni un home vestits de dona: el Senyor, el teu Déu, detesta els qui es comporten així " (Dt, 22, 5); i encara: "Si un home jeu amb un altre home com es fa amb dona, tots dos cometem acció abominable. Seran condemnats a mort" (Lv, 20,13).

I LES LLEIS DELS HOMES

També ho diuen els predicadors: " La sodomia és la setena espècie de luxúria, un pecat que injuria Déu, en quant corromp l'ordre natural que Ell ha posat en les

coses” escriu Francesc d’Eiximenis, a *Lo Terç del Crestià*; igualment ho fa Vicent Ferrer, que diu “per ço com pecaren ab foch de luxuria homens ab homens e dones ab dones” (Sermons, IV).

La legislació civil també recollia el càstig aplicat a la sodomia. El 1272, els Costums de Tortosa decretaven pena de mort a la foguera “si alcun hom usa de luxúria a ab altre hom” (9, 3, 24). I el 1399, en un Privilegi adreçat a Girona, Pere III equiparava la sodomia al crim de lesa majestat, o delictes contra la corona.

Lais de Maria de França

Maria de França fou una autora del s. XII, de la qual es saben molt poques coses. Era molt culta, amb un vast coneixement del llatí i dels autors antics i moderns, cosa que denota un alt llinatge. Els *Lais* són un conjunt de dotze contes que relaten fets d'amor amb intensitat de sentiments i varietat de matisos. En molts d'ells, l'autora converteix la dona en part activa i la fa receptora del sentiment amorós que hi expressa.

Cançó de na Biers de Romans

Les trobairitz eren dames cultes i sàvies de l'Occitània medieval, poetesses de l'amor cortès, creadores i directores de les corts d'amor. Els seus poemes i càntics tenien contingut amorós i eròtic. Els de Na Biers de Romans són un cant a l'amor lèsbic. Hi ha molt poca informació sobre la seva persona i sobre la seva vida, i d'ella només n'ha pervingut un poema dedicat a una dona: *Na Maria, pretz [e] fina valors*.

Jaume d’Om

El 1365, un clergue de Camprodon, Jaume d’Om, va declarar que era “hermafrodita”;

analitzat el seu cas i el seu cos per ordre del bisbe, de la mà de metges i persones expertes, es va determinar que tenia, només, aparell genital masculí, i que, per tant, pertanyia exclusivament a aquell sexe.

Margarida Borràs, una dona trans a la València del s. XV

El 1460, a València, Margarida Borràs va ser turmentada i penjada a la forca perquè, havent nascut amb atributs físics masculins, es sentia, es vestia i es comportava com a dona, és a dir, era una persona *trans*.

Joan Ponç

El 1650 un capellà d’origen francès que feia el servei a la capella dels Àngels, a Girona, i que era pedòfil, va ser castigat durament no pas per aquest crim, ans per haver comès el “pecat nefand de sodomia”.

La primera generació del moviment

Si fins a finals del segle XIX els delictes sexuals i d’identitat de gènere eren tractats sota el concepte religiós de sodomia, com a pecat i crim que qualsevol persona podia cometre, amb penes severes imposades per l'Església i l'Estat, a poc a poc la medicina substituirà l'Església i començarà a crear la figura de l'homosexual, com a persona concreta sobre la qual s'haurà d'aplicar la mesura correctora, sigui mèdica o legal. L'article 175 del Codi Penal alemany serà el paradigma contra el qual lluitaran les primeres persones pioneres del moviment.

Els inicis de la primera generació del

moviment d’alliberament LGTBQA+

Heinrich Hössli, Heinrich Ulrichs, Adolf Brand i Magnus Hirschfeld són alguns dels noms propis que van dignificar, i reivindicar, l'amor entre individus del mateix sexe i la identitat sentida de forma positiva. Des de crear una nova terminologia no criminalitzadora, a editar els primers mitjans de comunicació de la comunitat, van fer els primers passos en la lluita de l'incipient moviment d'alliberament LGTBQA+.

Autoconsciència, persecució i resistència

A inicis del segle XX apareixen entitats com l'Institut d'Investigació Sexual que seran referents per les comunitats dissidents, i també es registraran els primers casos de resistència LGTBQA+ a l'assetjament policial, com els **disturbis de Rauchfangswerder**. La pujada del nazisme va exterminar aquest moviment inicial, no sense que membres de la comunitat, com **Willen Johan** i **Frieda Belifante**, participessin activament en la resistència antifeixista.

Marxa de les Carolines

A inicis del segle XX Barcelona va gaudir d'una certa prosperitat. Però també trobem zones de la ciutat, com l'actual barri del Raval, amb carrers estrets i sòrdids que acollien tavernes de mala reputació i cabarets nocturns. Era en aquests barris on podíem trobar les anomenades Carolines, homes transvestits, en locals emblemàtics com **La Criolla**. L'escriptor **Jean Genet** va descriure aquesta realitat en la seva novel·la *El diari d'un lladre*.

Franquisme. Colonia Agrícola Penitenciària de Tefía

Més de 5.000 persones van ser detingudes per tenir un comportament homosexual durant el **franquisme** segons l'Associació de Persones Ex-Preses Socials. El 1954, la *Llei de vagos i maleants* va ser modificada per incloure'ls-hi i el 1970, la Llei de perillositat i rehabilitació social va substituir l'antiga llei. Dels centres per a homosexuals, destaca per la seva cruesa, **La Colonia Agrícola Penitenciària de Tefía**, considerada un veritable camp de concentració.

Revolta de Stonewall

La revolta de **Stonewall** va esclatar el 28 de juny de 1969 a la ciutat de Nova York, quan una batuda rutinària policial a l'Stonewall Inn va topar amb una comunitat cansada d'humiliacions. Les persones LGTBQA+ —trans, lesbianes, gais pobres, migrants, joves sense sostre— van resistir i es van enfrontar a la policia. El carrer va ser un camp de batalla durant dies. Aquell esclat va marcar l'inici de la segona generació del moviment modern pels drets LGTBQA+, transformant la ràbia en organització i lluita pública. De la revolta es va crear el Gay Liberation Front, la primera organització disposada a una confrontació oberta per lluitar per l'alliberament LGTBQA+, amb un clar caràcter revolucionari, que va servir d'exemple per a altres entitats arreu del món, també a Catalunya.

Moviment LGTBQA+ a Catalunya

Com a la resta de l'Estat, les comunitats LGTBQA+ van patir la repressió franquista, però a inicis dels 70 diferents persones s'atreviran a desafiar al règim, i crearan l'any 1975 la primera organització, el Front d'Alliberament Gai de Catalunya, entitat que